

KATALOGIZÁLÁSI ÉS BIBLIOGRÁFIAI CÍMLEÍRÁSOK
NEMZETKÖZI SZABVÁNYOSÍTÁSA:
AZ IFLA KATALOGIZÁLÁSI BIZOTTSÁGÁNAK
MUNKÁJÁRÓL

Dorothy Anderson

A XIX.század során mind a tudomány, mind a nyomtatott szöveg közvetítette ismeretek és - ennek természetes következményeként - a könyvtárak száma és nagysága is erősen növekedett. Ez a fejlődés azonban nagyrészt nemzeti keretekben ment végbe; a könyvtári szervezeteket is befolyásoló erős nemzeti hagyományok hatására különböző nemzeti katalogizálási és osztályozási rendszerek alakultak: s így ezek a nemzeti hagyományok idővel a kommunikáció és a tudomány gátjává váltak.

A XX.században a könyvtárosok arra törekedtek, hogy eltávolítsák a nemzeti gátakat, s helyükbe a könyvtári gyakorlatnak és a katalogizálásnak olyan új formáit teremtsék meg, melyek valóban olyan nemzetköziek, mint maga a tudomány, amelynek a könyvtár, illetve a könyvtárosság egyik segédeszköze.

A Könyvtáros Egyesületek Nemzetközi Szövetsége /IFLA/ hivatásának megfelelő vezető szerepet vállalt a könyvtári gyakorlat egységsítésére irányuló erőfeszítésekben, katalogizálási bizottsága pedig teljes aktivitással és eredményesen vitte előre a katalogizálási szabályok nemzetközi szabványosítását.

Az IFLA közgyűlése már 1954-ben különböző országokat és különféle katalogizálási hagyományokat képviselő nyolc szakemberből álló munkacsoportot hozott létre, hogy fontolóra vegye a katalogizálási elvek nemzetközi koordinálását, s mindenekelőtt azért, hogy előterjessze azokat az alapelveket, amelyeket az anoním és testületi szerzős művek besorolásának meghatározásakor kell betartani. A munkacsoport jelentése /1/ megjegyezte, hogy még az olyan nagyon eltérő hagyományokra támaszkodó katalogizálási szabályok esetében is, mint a Porosz Instrukció - amely nem ismeri el szerzőnek a testületeket - és az 1908. évi Angol-Amerikai Szabály /Anglo-American Code/, bizo-

* Az IFLA Katalogizálási Bizottság ügyvezető titkára.

nyos egymáshoz közelítő tendenciák figyelhetők meg: így például mindinkább előtérbe került a lehető legspecifikusabb rendszer használata, és elkerülték a földrajzi és osztályrendszők alkalmazását. A jelentés annak hangsúlyozásával zárult, hogy az anonim és testületi szerzőkkel kapcsolatos vizsgálódás csupa egyéb, mielőbbi megoldást igénylő kérdésre derített fényt, s ezért a munkacsoport azt ajánlotta, hogy "mindezekkel a kérdésekkel kapcsolatban nemzetközi konzultációs programot kell szervezni, melynek során nemcsak az egyes kiadványtípusok besorolására, hanem általában a katalógushasználatra vonatkozó kérdések is elsőbbséget kapnak." /2/

Ez az ajánlás egyengette az International Conference on Cataloguing Principles /Katalogizálási Elvek Nemzetközi Konferenciája - a továbbiakban ICCP/ utját. 1959-ban egy előzetes tanácskozást tartottak Londonban, ahol megvizsgálták a nemzetközi katalogizálási konferencia megtartásának lehetőségét, meghatározták célját, témakörét, s megtervezték összetételét és szervezését. Az előzetes tanácskozás küldöttei /az eredeti munkacsoport tagjai, s ezen felül még nyolc katalogizálási szakember más országokból/ egyhanguan megegyeztek abban, hogy a fontos katalogizálási elvekkel kapcsolatban megvan a reális alap valamilyen általános egyezmény kialakítására, valamint abban, hogy egy ilyen konferencia - amennyiben meghatározott célok elérésére korlátozódna - gyakorlatilag hasznosítható eredményeket hozhatna. A washingtoni Council on Library Resources /Könyvtári Erőforrások Tanácsa/ bőkezű pénzalapot bocsátott rendelkezésre e célok elérésének érdekében, s így az ICCP-t 1961 októberében Párizsban megtartották.

A konferencia időpontja igen alkalmasnak bizonyult: számos országban a nemzeti könyvtáros szövetségek, amelyeknek éppen akkor kellett szembenézniük a kiadványok új formáival és olyan dokumentum tömeggel, mely a szerző megjelölésével kapcsolatban teljesen új problémákat vetett fel. Ezek feldolgozására addigi szabályzataik vagy elégtelenek vagy elavultak voltak, s azokat vagy a túlzott részletlek vagy az alapkérdések megoldásának teljes hiánya tette használhatatlanná. SEYMOUR és LUBETZKY félbemaradt Katalogizálási Szabályzat Gyűjtemény-3/ének fogalmazványában igen érthető módon vizsgálta a katalógus funkcióit és azokat az eszközöket, amelyek segítségével e funkciók teljesítése érdekében a kiadványok és művek a legjobban leírhatók. Az ICCP a LUBETZKY által lefektetett irányelveket követte: a konferencia azokra a területekre összpontosított, ahol a megegyezés lehetséges volt, s egy sor olyan katalogizálási elvet javasolt, amely nemzetközileg is elfogadhatóvá válhat. Ennek eredményeként jöttek létre a Párizsi Katalogizálási Irányelvek, amelyeket 53 ország nemzeti szövetségének hivatalos képviselőjében megjelenő küldöttek fogalmaztak és szavaztak meg.

Az ICCP mérföldkő volt a könyvtáros szakma életében, ugyanakkor új kiindulópontot jelentett a katalogizálóknak. Az is bizonyos, hogy a nemzetközi együttműködés kiemelkedő sikerének tekinthető, s a katalogizálási irányelvek örömmel fogadott, sőt kívánatos és közmegegyezést jelentő dokumentumnak bizonyult. A testületi szerző szerinti besorolást tárgyaló 9. szekció vitájának jegyzőkönyvéből kitűnik, hogy azoknak az országoknak a küldöttei is, amelyek korábban nem ismerték el, most sorra elfogadták a testületi szerzőséget. Az ICCP határozatai szerint a küldöttek - hazatérésük után - elsősorban

"tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében és biztosítására, hogy

a/ országaikban a konferencia irányelveivel összhangban a lehető leghamarabb kialakítsák vagy átdolgozzák a katalógizálási szabályokat, s ezeket a mindennapi gyakorlatba is bevezessék;

b/ a nemzeti bibliográfiák kimunkálásakor ugyanezeket az elveket vegyék figyelembe." /5/

A Határozatok ugyancsak kijelöltek egy sor olyan különleges feladatot, amellyel a katalógizálás nemzetközi egységesítése szempontjából a küldöttek szerint azonnal foglalkozni kell. Egyik ilyen feladat a személynevek besorolásával kapcsolatos nemzeti szokások felmérése volt, melyet röviddel a konferencia után befejeztek, s később IFLA Személynév Kézikönyv /IFLA Manual of names of persons/ /6/ címmel ki is adták. Két másik, Államnevek katalógusba sorolása elfogadott formájának nemzetközi jegyzéke /International list of approved forms for catalogue entries for the names of states/ /7/, valamint Az anonim klasszikusok egységes nemzetközi rendszójegyzéke /International list of uniform headings for anonymous classics/ /8/ 1964-ben jelent meg ideiglenes formában, végleges kiadásuk azonban még késik.

A Szovjetunió Katalógizálási Bizottsága 1957-ben vállalta egy másik nagyobb munka, az egyes országokban található fontosabb testületi szerzők névsorának összeállítását: e feladat első részének teljesítését - különféle országok fontosabb törvényhozói és kormányzati testületei jegyzékének összeállítását - 1972 végére tervezték.

A konferencia óta eltelt tizenegy év alatt igen sok nemzeti szabályzatot alkottak a párizsi Irányelvek alapján /ezek közül legalább 17 még előzetes tervezetként finomításra vár/. A részletes vizsgálat, valamint a részletek és gondolatok kiterjesztése folyamán az Irányelvek megfogalmazása nem bizonyult tökéletesen világosnak. Bizonyos nem egyértelmű és következtetetlen részeket fedeztek fel a szövegben, néhány szakasz megfogalmazása tulságosan általánosnak bizonyult. Különösen vonatkozik ez a híres 9.11 és 9.12 szakaszra, amely arról szólt, milyen kiadványcategóriákat kell testületi szerző alatt besorolni, s amelyet nem lehetett pontosan vagy akár egységesen értelmezni. /E szakaszokban különben a párizsi küldöttek által képviselt kétféle elképzelés közötti kompromisszum alapján született megoldás./ Az Irányelvek értelmezésének megkönnyítése végett 1966-ban megjelentettek egy ideiglenes jellegű annotált kiadást /9/, de kiderült, hogy a végleges kiadás előtt a különféle - még meglévő - hagyományokat képviselő katalógizálási szakemberek csoportjának alaposabban át kell vizsgálnia az Irányelveket.

Ez volt az egyik célja az International Meeting of Cataloguing Experts-nek /Katalógizálási Szakemberek Nemzetközi Tanácskozása = IMCE/, melyet 1969-ben koppenhágában /az IFLA konferencia előtt/ tartottak meg 38 szakember részvételével. Ezzel a katalógus egységesítésének egy újabb lépése, azaz annak lehetősége kerülhetett vizsgálat alá, vajon létrehozható-e valamilyen szabványformula a címleírás tar-

talmának kifejezésére. E témakörben az IFLA Katalogizálási Bizottsága már végzett bizonyos előzetes tanulmányokat, és az eredményeket tartalmazó dokumentumot /10/ vizsgálat alá bocsátották.

Az IMCE arra is alkalmat nyújtott, hogy megvizsgálják a Kongresszusi Könyvtár osztott katalogizálási programját. E program 1966-ban indult a Kongresszusi Könyvtár és végső soron a nagyobb amerikai tudományos könyvtárak könyvbeszerzésének és katalogizálásának meggyorsítása érdekében. Ezt 18 európai nemzeti bibliográfia együttműködése tette lehetővé, valamint az a vizsgálati eredmény, miszerint a bibliográfiák címleírási gyakorlata eléggé egyöntetű ahhoz, hogy a Kongresszusi Könyvtár számára elvben elfogadható legyen, s nyomtatott LC kártyák formájában is megjelenhessen. Noha az IMCE szakembereit érdekelte a program mechanizmusa is, mégis a benne rejlő lehetőség kellett bennük a mélyebb benyomást, s főleg azt vizsgálták, hogyan lehetne ezt az átfogó bibliográfiai szolgáltatás létrehozására irányuló egyoldalú erőfeszítést igazán nemzetközivé tenni. A katalogizálók számára a programnak kettős jelentősége van: egyrészt bemutatta, hogy a címleírasi részletek változatai elfogadhatók, s így a változtatásokkal szemben hajlékonyabb magatartásra ösztönzött, másrészt azt is bebizonyította, hogy nagyobb egyöntetűség lenne kívánatos, minthogy a változatok valamely kiadvány vagy mű azonosítása esetén bizonytalanságokhoz vezetnek. A program tehát amellett, hogy tudatosította a címleírókban a létező változatokat, fokozta hajlandóságukat is, hogy az egyöntetűség érdekében munkálkodjanak.

A könyvtárosok és a katalogizálók világában az utolsó néhány évben bekövetkezett másik nagy változás csak megnövelte e következtetés jelentőségét. A gépesítés hatása, a számítógépek bevezetése, a gépi olvasásra alkalmas mágnesszalagok használata sokat segített a szabályzatok és nyelvek alkotta akadályok leküzdésében, s megnövelte az igényt a rendszavak és címleírások szabványosítására, mely lehetővé teszi a bibliográfiai kommunikáció nemzetközi rendszerének létrehozását. A nemzetközi tudományos kommunikációs hálózat igényeit vizsgálva az UNISIST Synopsis erősen kiemelte a következőt: "A számítógép fegyverzettsége nem engedi meg a lényegtelen változatok fényűzését, és a különböző nagy adatbázisok gazdaságos feldolgozása az egységesség és szabványosítás irányába fog nyomást gyakorolni." /11/ S ez a megállapítás akkor is érvényes, ha az információt sorozat vagy monográfia foglalja magában, s akkor is, ha nem könyvszerű formában rögzítették.

Igaz, hogy sok országban a könyvtárgépesítés és a számítógépes katalógus kora még a távoli jövő kérdése, s a szakemberek katalogizáló munkája jelenti és még sokáig fogja is jelenteni a monográfiák, sorozatok /sorozatok alatt a periodikumokat is értik -- Ford.megj./ vagy egyéb formájú publikált művek részletes leírását, vagyis azt a nyilvántartást, melynek fizikai formája a hagyományos katalóguskártya. Ezért fontos - s ezt az IMCE vitája kellőképpen hangsúlyozta is - hogy az egységesítés irányába tett új lépések egyrészt alkalmazhatóak legyenek a hagyományos katalógusra, másrészt eleve számoljanak a gépileg olvasható nyilvántartások követelményeivel /12/.

Két IMCE munkacsoportot hoztak létre az Annotált Irányelvek végleges kiadásának előkészítésére, illetve annak a tartalmi és formai

elemformulának a kidolgozására, amely egy Nemzetközi Bibliográfiai Címleírás Szabvány /International Standard Bibliographic Description = ISBD/ alapjául szolgál. Dr.Eva VERONA, az első munkacsoport elnöke vállalta az Annotált Irányelvek végleges kiadása legfőbb szerzői feladatát. E mű, mely példákkal illusztrálta és elemezte az ICGP óta összeállított valamennyi nemzeti szabályzatot, 1971 októberében jelent meg /13/.

Az osztott katalogizálási program azt mutatta, hogy a nemzeti bibliográfiák címleírása eléggé hasonló, s így a Kongresszusi Könyvtár számára elfogadható, vagyis úgy tűnt, megvan a lehetőség arra, hogy a monográfiákra szabványos címleírási formulát dolgozzanak ki. Az IMCE egyetértett abban, hogy az ilyen címleírás kielégitené mind a katalogizálás, mind a nemzeti bibliográfiák igényeit, s hogy annak tartalmaznia kell mindazokat a bibliográfiai adatokat, amelyek a katalógusok és bibliográfiák szükségletein túl, egyéb könyvtári nyilvántartások /azaz könyvrendelések/ elkészítéséhez kellenek. A munkacsoportot azért hozták létre, hogy meghatározza a részleteket, valamint azért, hogy megfogalmazza a szabványtervezetet, melynek főbb jellemzői a következők:

- átfogónak kell lennie /tartalmaznia kell minden egyes bibliográfiai elemet/;
- az egyes elemeknek meghatározott sorrendben kell következniük;
- az egyes elemeket az írásjelek szabványos rendszere egészítse ki.

1970 nyarán a különféle katalogizáló szervezetek között széles körben terjesztették a munkacsoport dokumentumtervezetét, majd megvitták az IFLA konferenciájának szekciójánál. A csoport a későbbiekben az észrevételekkel összhangban átdolgozta, s a csoport ajánlásaként 1971 decemberében kiadta a dokumentumot /14/. Az ISBD-t a brit és amerikai könyvtárosszövetségek katalogizálási bizottságai elvben elfogadták, s a Német Szövetségi Köztársaság, Nagy-Britannia, Ausztrália, Dél-Afrika nemzeti bibliográfiai máris alkalmazzák, Franciaország nemzeti bibliográfiája pedig 1973 elejétől vezette be.

Megjegyzendő, hogy noha az ISBD a számítógép korszak sajátos igényeinek figyelembevételével készült, előnye valamennyi katalogizáló szakember előtt nyilvánvalóan máris megmutatkoznak. Amikor a katalogizáló vagy olvasó valamilyen, számára ismeretlen nyelvű vagy akár írásrendszerű címleírást tanulmányoz, az egyes elemek sorrendjéből és a központozásból ki tudja választani a számára fontos adatokat - a kiadás helyét, a kiadó nevét, az árat vagy a terjedelmet.

Amennyiben az osztott katalogizálási program valamilyen nemzetközi bibliográfiai információs rendszer részletes tervezetének tekinthető, úgy az Irányelvek és az ISBD két olyan részletmunka, amely lehetővé teszi egy ilyen rendszer megindulását. Egy ilyen rendszerben a nemzeti bibliográfiáknak az a szerepük, hogy minden új kiadványról szabványos címleírást adjanak ki, mely címleírás azután az illető ország könyvtári katalógusaiban és a nemzetközi kapcsolatok területén

egyaránt használható. Vagyis minden egyes kiadványt a megjelenés országában csak egyszer és végleges formában kell katalogizálni, s a címfelvételnek meg kell jelennie az ország nemzeti bibliográfiájában. A nemzeti bibliográfia pedig feladatának kell tekintse, hogy a címfelvételeket nyomtatott katalóguscédulákon, mágnesszalagon vagy egyéb olyan formában dolgozza fel, amely a jövőben is alkalmazható.

Az IMCE-n ezt a jövő nemzetközi könyvtári kooperációjára és a katalogizálás nemzetközi szabványosítására törekvő katalogizálási szakemberek célként tüzték ki:

"Erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy a nemzetközi információcsere számára olyan rendszert dolgozzanak ki, melynek segítségével minden kiadványról szabványos bibliográfiai címleírás készülhet, s azt a kiadó ország valamely nemzeti szervén keresztül terjeszteni lehet. Az ilyen rendszeren belül a terjesztés eszközei a katalóguscédulák vagy gépileg olvasható nyilvántartások lesznek. A rendszer hatékonysága pedig a bibliográfiai leírás formájának és tartalmának maximális szabványosításától függ." /15/

Ezt természetesen távlati célkitűzésnek kell tekinteni - bár ez semmit sem von le érvényességéből. Mint ahogy a számítógépek használata sem vált még általánossá a világon, úgy a bibliográfiai feltárás területeit sem határozták meg pontosan valamennyi országban. Minden erőt az Egyetemes Bibliográfiai Feltárás /Universal Bibliographic Control = UBC/ integrált rendszerének kialakítására kell fordítani, mely lehetővé teszi, hogy minden kiadvány adatfelvétele valamennyi országban nyomtatásban készüljön, s megfelelően kezeljék mindaddig, amíg be nem kerül a könyvtári katalógusokba /16/. Az UBC-t, mint olyant, az IFLA irányvonalának fontos célkitűzésekként fogadták el.

Az IMCE, egyik gyakorlati következményeként, valószínűleg még nagyobb horderejű eredményeket ér el a katalogizálás és bibliográfiai nyilvántartás nemzetközi egységesítése irányába ható fejlődés elősegítésében. Az ICCP óta eltelt években egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a nemzetközi szabványosítással kapcsolatos tevékenységben az elfoglalt könyvtárosok önként vállalt részidős munkája tulságosan is lassu volt ahhoz, hogy hatékony lehessen /erre utalnak az ICCP-ben kitűzött munkálatok végrehajtásában mutatkozó késések is/, s hogy mind nagyobb az igény az erőfeszítések összefogására és a katalogizáló tevékenységekről szóló információk terjesztésére. A könyvtártechnikát meggyorsító gép megjelenése meggyorsította az egységesség iránti igények jelentkezését is: nem szabad megengedni, hogy a régi nemzeti jellegű könyvtári hagyományok támasztotta akadály mesterséges határt szabjon az új bibliográfiai kommunikáció megteremtésének. Az IMCE-n olyan javaslatot tettek, amely - úgy vélték - biztosítja az IFLA Katalogizálási Bizottsága munkájának folytonosságát. Eszerint állandó titkárságot kell létrehozni, amely a koordináló központ szerepét töltené be. Ez az IFLA 1969 augusztusában megrendezett koppenhágai közgyűlésének határozataként jelent meg a következőképpen:

"1. Kivánatos egy állandó titkárság létesítése az IMCE határozataiból adódó jövőbeni munkák elősegítése és koordinálása érdekében, valamint azért, hogy megteremtse a bibliográfiai információcsere nemzetközi rendszerét és előmozdítsa a rendszavak és címleírások szükséges egységességének ügyét.

2. Az Egységes Katalogizálási Szabályok Bizottságának tisztviselői, az IFLA végrehajtó testületével egyetértésben, szerezzék meg a titkárság működtetéséhez szükséges pénzeszközöket.

3. Hívják fel az IFLA-nak e problémákban érdekelt különféle szekcióit és bizottságait, hogy működjenek együtt a titkársággal, melynek ugyan-csak kapcsolatot kell létesítenie más érdekelt testületek - pl. FID, ISO, UNESCO - megfelelő szerveivel." /17/

A Katalogizálási Titkárságot 1971 júliusában hozták létre a Council on Library Resources pénzadományából. Felállításakor világosan és határozottan megfogalmazták a titkárság céljait: a katalogizálási szabályok és gyakorlatok nemzetközi szabványosításának és koordinálásának központjaként kell működjenek; azzal kell segítenie a bibliográfiai információcsere nemzetközi rendszerének megteremtését, hogy összekötőként szerepel az ugyanezen problémákkal különféle szempontból foglalkozó IFLA-n kívüli és belüli csoportok és szervezetek között. A titkárság funkciói felölelnék

- a katalogizálásra vonatkozó információk gyűjtését és terjesztését;
- szolgáltatások nyújtását speciális katalogizálási munkákkal foglalkozó csoportok és egyének számára;
- a katalogizálási és bibliográfiai gyakorlat nemzetközi szabványosítására irányuló munkálatok elősegítését;
- rendszeres információs kiadvány előállítását.

A titkárság munkájának általános irányvonalát egy irányító bizottság felügyelete alá helyezték, melyet az IFLA Végrehajtó Bizottsága /elnök: A.H. CHAPLIN/ nevezett ki. Az ügyvezetés feladatát e tanulmány szerzőjére bízták.

A titkárság már egy éve működik, s ez alatt sikeresen ellátta valamennyi fentebb ismertetett funkcióját. Két fontos kiadvány jelent meg az IFLA Katalogizálási Bizottságának neve alatt: az Annotált Irányelvek és a monográfiákra vonatkozó Nemzetközi Bibliográfiai Címleírási Szabvány. Az International Cataloguing /Nemzetközi Katalogizálás/ c. új negyedéves folyóirat 1972 elején jelent meg, s máris ki-derült, hogy hasznossága nemcsak a katalogizálási problémákkal foglalkozó cikkeiben rejlik, hanem elsősorban abban, hogy tájékoztatást

nyujt a különféle országokban és különböző szakterületeken folyó katalogizálási munkálatokról.

Az egyes kérdések vizsgálata mind magának az IFLA-nak, mind a Katalogizálási Bizottságnak hagyományos munkája, s ennek a titkárság gyakorlati segítsége és ösztönzése különös lendületet adott. Az ISBD monográfiákra vonatkozó munkálatainak befejezését az IFLA Sorozat Bizottságával közös munkacsoport szervezése követte, hogy a sorozatokra is dolgozzanak ki valamilyen ISBD-t, tehát arra a tématerületre, ahol jelenleg élénk tevékenység folyik /ideértve a Nemzetközi Szabványos Sorozati Számok és a Folyóiratok Nyilvántartásának Nemzetközi Központja létesítését is/, és ahol - következésképpen - sürgős szükség van új szabványokra.

Más munkálatok is folyamatban vannak, s ezek egyaránt vonatkoznak a katalogizálási problémák hagyományos területeire - a rendező kiválasztása, formája - és a katalóguscédulákon nem okvetlen szereplő bibliográfiai adatok rögzítésének új felfogására. Az elmúlt év tevékenysége elsősorban arra szolgált, hogy erősen kiemelje az információk fokozottabb terjesztésének, a katalogizáló tevékenység jobb koordinációjának szükségességét.

Az IFLA Katalogizálási Bizottságának távlati céljait az IMCE Határozata fogalmazza meg, s a cél elérésének súlyponti területe a bibliográfiai és katalógus adatok nemzetközi szabványának kidolgozása. Ez az erőfeszítés kooperációt és koordinációt igényel, mivel minden egyes országnak megvan a maga bibliográfiai eszköze, amivel hozzájárulhat a munkához, így minden egyes ország a bibliográfiai kommunikációs hálózat alkotórészévé válhat. Az IFLA Katalogizálási Bizottságának pedig az a távlati szerepe, hogy e hálózatot a gyakorlatban hasznosan működő valósággá tegye.

J E G Y Z E T E K

1. Megjelent: Libri, 1966. 6.k. 3.sz. p.271-298.
2. Uo. 294.p.
3. Code of cataloguing rules, author and title entry; an unfinished draft for a new edition of cataloguing rules, prepared for the Catalog Code Revision Committee by Seymour Lubetzky. With an explanatory commentary by Paul DUNKIN. ALA, 1960.márc. /Katalogizálási szabályok gyűjteménye, szerző és cím szerinti besorolás; a katalogizálási szabályok új kiadásának befejezetlen terveze-

te, a Katalogizálási Szabályzat Revíziós Bizottság számára készítette:
S. LUBETZKY. A magyarázó jegyzeteket. P. DUNKIN írta./

4. ICCP report. /Az ICCP jelentése, szerk. A-H. CHAPLIN és Dorothy ANDERSON. 1963.
5. Uo. 91.p.
6. Szerk. A-H. CHAPLIN és Dorothy ANDERSON. 1967.
7. Összeállította: Suzanne HONORÉ
8. Összeállította: Roger PIERROT
9. UNESCO szerződés alapján, D. ANDERSON közreműködésével összeállította A-H. CHAPLIN.
10. Összeállította Michael GORMAN, UNESCO szerződés alapján.
11. UNISIST Synopsis, Paris, UNESCO, 1971. 29 p.
12. Report of the IMCE /Az IMCE jelentése/. Libri, 1970. 20.k. 1.sz. p.105-132.
13. Statement of Principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles, Paris, October, 1961: annotated edition with commentary and examples, by Eva VERONA, assisted by Franz George KALTWASSER, P.R. LEWIS, Roger PIERROT. /Az ICCP-n elfogadott Irányelvek. Párizs, 1961. okt. annotált, magyarázatokkal és példákkal ellátott kiadás./
14. International Standard Bibliographic Description /for single volume and multi-volume monographic publications/, recommended by the Working Group on the International Standard Bibliographic Description set up at the International Meeting of Cataloguing Experts, Copenhagen, 1969. /Nemzetközi Bibliográfiai Címleírási Szabvány /egy- és többkötetes monografikus kiadványokra/ az INCE-n e tárgyban felállított munkacsoport ajánlása./
15. Report of the IMCE /az IMCE jelentése/ 115-116.p.
16. Az UBC szervezeti és technikai kérdéseit Dr.F.G. KALTWASSER vizsgálta "Universal Bibliographical Control /UBC/" c. cikkében - UNESCO Bull.Libr. 25.k. 5.sz. 1971.szept.-okt. p.252-259.
17. IFLA Annual /IFLA Évkönyv/, 1969. 78 p.

ANDERSON, D.: International standardization of cataloguing and bibliographical records; the work of the IFLA Committee on Cataloguing

The IFLA Committee on Cataloguing has been concerned since 1954 with reaching international standards for cataloguing and bibliographical records. The International Conference on Cataloguing Principles in 1961, which dealt with the choice and form of entry word, drew up a Statement of Principles which has since been accepted as the basis for 17 national cataloguing codes. The International Meeting of Cataloguing Experts in 1969 carried on the work of the ICCP by re-examining the Statement of Principles, then went on to consider the possibility of establishing similar standards for the descriptive content of the catalogue entry. Its delegates also looked at the new impetus given to the demands for uniformity by the introduction of the machine in library techniques. The sense of urgency in achieving these aims in its turn led to the establishment of the permanent secretariat of the Committee to act as co-ordinating centre, to promote cataloguing projects and to disseminate information. In the year since its establishment the Committee has produced two publications and the first issues of a new journal about cataloguing activities. The long term objective of the Committee is to assist in the creation of an international system for the exchange of bibliographical information through the establishment of international standards in cataloguing codes and practices.

АНДЕРСОН, Д.: Международная стандартизация каталогизационного и библиографического описаний; о работе Комитета по каталогизации ИФЛА

Комитет по каталогизации ИФЛА уже с 1954 г. стремится к разработке какого-либо международного стандарта на каталогизационные и библиографические данные. Международная конференция по принципам каталогизации (ICCP), проведенная в 1961 г., и занимавшаяся вопросами выбора и формы выносного (предметного) слова, предначертала директивные принципы, которые в последствии были приняты 17-ю странами в основу национальных каталогизационных правил. В 1969 г. Международное совещание специалистов по каталогизации продолжило работу ICCP, снова рассмотрело директивные принципы и обдумало возможности разработки подобного стандарта на описательное содержание каталогизационного описания. Делегаты приняли во внимание ту свежую струю, которая внесена в эти стремления к унификации началом механизации и автоматизации библиотечных процессов. Сознание срочности достижения этих целей привело в последствии к созданию постоянного секретариата Комитета, который призван стать координационным центром, способство-

вать каталогизационным работам и распространять информацию. За период прошедший с момента создания секретариата, Комитетом подготовлено два издания и вышел в свет первый номер нового журнала по вопросам каталогизационной деятельности. В перспективе перед Комитетом поставлена цель участвовать в создании международной системы обмена библиографической информацией, путем разработки международного стандарта каталогизационных правил и практики.

ANDERSON, D.: Internationale Standardisierung der Katalogisierungs- und Bibliographietitelaufnahmen: die Tätigkeit des IFLA Katalogisierungskomitees

Das Katalogisierungskomitee der IFLA ist seit 1945 bestrebt, für die Angaben der Kataloge und Bibliographien eine internationale Norm auszuarbeiten. Der in 1961 abgehaltene Internationale Kongress über die Prinzipien der Katalogisierung /ICCP/ befasste sich mit der Wahl und der Form der Stichworte und setzte Richtlinien fest, die seitdem von 17 Ländern als Grundlage ihrer nationalen Katalogisierungsregeln akzeptiert wurden. Die internationale Beratung der Katalogisierungsfachleute in 1969 setzte die Arbeit des ICCP fort, überprüfte dessen Richtlinien und erwog die Möglichkeit der Ausarbeitung einer ähnlichen Norm für den beschreibenden Inhalt der Katalogisierungstitelaufnahme. Die Delegierten nahmen auch den Aufschwung in Betracht, den die beginnende Mechanisierung der Bibliothekstechnik in die Vereinheitlichungsbestrebungen brachte. Die Erkenntnis, dass die Verwirklichung dieser Zielsetzungen dringend ist, führte sodann zur Errichtung des Ständigen Sekretariats des Katalogisierungskomitees, das als Koordinierungszentrum funktionieren, die Katalogisierungsarbeiten unterstützen und die diesbezüglichen Informationen verbreiten soll. Das Komitee hat seitdem zwei Publikationen und die ersten Nummern einer Zeitschrift über Katalogisierung herausgegeben. Das Komitee widmet seine Tätigkeit der langfristigen Zielsetzung, durch die Ausarbeitung der internationalen Norm der Katalogisierungsregeln und -praxis zur Schaffung eines internationalen Informationsaustauschsystems auf dem Gebiete der Bibliographien beizutragen.

21

Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ keretében működő Szerkesztő Bizottság és a FID Magyar Nemzeti Bizottsága gondozásában megjelenő Egyetemes Tizedes Osztályozás hivatalos magyar nyelvű táblázatainak MSZ 16500-16599 számú szabványként való kiadása 1972. évben befejeződik.

A 42 kötetes teljes magyar kiadás utolsó kötetei az Ext.Corr to the UDC 7:6 számának figyelembevételével kerültek nyomdába. Az ETO fejlesztése során bekövetkező további változások figyelembevétele a rendszer korszerű, azonos szinten való használatához elengedhetetlenül szükséges. Ehhez nyújt segítséget az OMKDK a "Kiegészítések és módosítások az ETO-hoz" c. periodikus kiadványával, amely az Extensions and Corrections to the UDC magyar kiadása, és az eredeti szám megjelenése után 2-3 hónappal magyar fordításban rendelkezésre áll.

A soron következő 8. sorozat száma november hónapban jelent meg. Felhívjuk a könyvtárak figyelmét, hogy ebben és a további füzetekben közölt kiegészítéseket és módosításokat kizárólag ez a kiadvány tartalmazza.

Új sorozatunk 3 év alatt 6 számot kumulál, évente 2 füzet jelenik meg, a sorozat előfizetési ára változatlanul 710 Ft.

Kérjük a könyvtárakat, hogy előfizetési igényükkel minél előbb jelentkezzenek. Cim: Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ Kereskedelmi Igazgatóság, 1428 Budapest, Postafiók 12.

